

Civilā, vides un darba aizsardzība

Akadēmiskie kredītpunkti

2 KP (3 ECTS)

Iepriekšējo kursu prasības

Nav

Apstiprināts

Metodiskās komisijas sēdē (augusts, 2022.)

Kursa autori

Mg.sc. ing. Mg. paed. Aivars Mednis (aivars.mednis@turiba.lv)

Dr.oec., Dr. philol. Ineta Kristovska (ineta.kristovska@rbs.lv)

Saturs (kursa anotācija)

Šis studiju kurss sniedz pamatzināšanas par Latvijas un ES prasībām un to īstenošanu vides, civilajā un darba aizsardzībā. Studenti apgūst prasības darba vietai, riskiem darba vidē, elektrodrošībā, ugunsdrošībā, ārkārtējās situācijās, civilās aizsardzības novērtēšanas un reaģēšanas pamatprincipus, tiesības un pienākumus, kurus nosaka LR likumi.

Mērķis

Studiju kursa mērķis ir iepazīstināt studentus ar Starptautiskās darba aizsardzības konvencijām, LR darba aizsardzības un darba likumiem, noteikumiem u.c. normatīvajiem dokumentiem.

Sasniedzamie rezultāti

Zināšanas

Pēc veiksmīgas studiju kursa apgūšanas studenti zinās:

- Valsts civilās aizsardzības sistēmas organizācijas, darbības un finansēšanas principus;
- iedzīvotāju tiesības un pienākumus katastrofu gadījumos;
- vienkārša riska pakāpju noteikšanas un samazināšanas metodes;
- darba un vides aizsardzības vietu un lomu iestāžu, uzņēmumu un pašvaldību darbībā

Prasmes

Pēc veiksmīgas studiju kursa apgūšanas studenti pratīs:

- izveidot darba un civilās aizsardzības sistēmu organizācijā;
- izmantot vienkāršākos individuālās aizsardzības līdzekļus;
- veikt nodarbināto instruktāžu darba vietā, apmācīt nodarbinātos drošām darba metodēm;
- sniegt pirmo neatliekamo palīdzību;
- izveidot un aizpildīt nepieciešamo dokumentāciju par resursu iesaistīšanu reaģēšanas pasākumos, ugunsgrēka dzēšanā vai glābšanas darbos;
- ievērot ugunsdrošības un vides aizsardzības noteikumus;

Kompetences

Pēc veiksmīgas studiju kursa apgūšanas, studenti spēs:

- vākt un apstrādāt vidi raksturojošu informāciju;
- analizēt dažādus notikumus, pieņemt lēmumus ārkārtas situācijās;

- nodrošināt ugunsdrošības un vides aizsardzības normatīvo aktu ievērošanu objektā;
- veidot pozitīvu un atbildīgu attieksmi pret civilās aizsardzības pasākumiem kā svarīgas un nepieciešamas valsts funkcijas realizāciju katrā objektā, sabiedriskajā, valsts vai pašvaldību institūcijā.

PILNA LAIKA STUDIJAS

Lekciju un semināru plāns

Nr.	Tēma	Akad. stundas
1.	Globālie civilās aizsardzības izaicinājumi pasaulē. Civilās aizsardzības sistēmas tiesiskais regulējums. Ikdienā iespējamās bīstamās situācijas (iekšējie un ārējie apdraudējumi), svarīgākās vispārējās prasības drošai uzvedībai dažādās situācijās sadzīvē, transportā, dabā, publiskās vietās, kā arī elektroniskajā vidē.	6
2.	Valsts un dažādu institūciju pienākumi civilās, vides un darba aizsardzības jomā. Civilās aizsardzības plāns Objekta civilās aizsardzības plāna struktūra.	2
3.	Civilās trauksmes un apziņošanas sistēmas – valstī kopumā un konkrētās struktūrvienībās. Starptautiskās palīdzības lūgšanas un sniegšanas kārtība. Individuāla rīcība, izdzirdot trauksmes signālu. Iespējamie individuālās aizsardzības līdzekļi katastrofu gadījumā, ņemot vērā notikušo katastrofu raksturu. Sabiedrības locekļu iespējamā iesaiste, loma un rīcības ārkārtas situācijās.	2
4.	Iedzīvotāju un materiālo vērtību evakuācija. Evakuācijas plāns. Valsts agrīnās brīdināšanas sistēma. Paaugstinātas bīstamības objekti. Valsts materiālās rezerves.	2
5.	Vides veselība un aizsardzība. Aktualitātes apkārtējās vides kvalitātes un aizsardzības jautājumos Latvijā un pasaulē. Būtiskākās vides izraisītās veselības un drošības problēmas. Vides aizsardzības likumdošana	4
6.	Būtiskākie vides faktori, to identificēšana un novērtēšana (gaiss, ūdens, augsne, troksnis, dažādi piesārņojumi u. tml.). Rīcība dažādu vides aspektu mazināšanā un rīcībai ar vidi saistītās ārkārtas situācijās	4
7.	Dabas stihiju izraisītās ārkārtas situācijas	2
8.	Ārkārtējās situācijas, kas veidojas cilvēku darbības rezultātā jeb antropogēnās katastrofas	4
9.	Nacionālās drošības likums. Ārkārtējā situācija un izņēmuma stāvoklis Terorisms. CA pasākumi militāra konflikta draudu gadījumā.	4
10.	Pirmā palīdzība .Rīcība negadījuma vietā. Pirmās palīdzības sniedzēja drošība. Pieaugušo pamatatdzīvīnāšanas pasākumi (ar AED algoritmu). Pamatatdzīvīnāšanas pasākumu praktiskā norise. Pirmā palīdzība svešķermeņa aspirācijas gadījumā. Pirmā palīdzība sliksšanas gadījumā. Traumas. Dzīvībai bīstama asiņošana. Šoks.	4
9.	Nelaiemes gadījumu darbā izmeklēšanas un uzskaites kārtība. Akta par nelaiemes gadījumu darbā sagatavošana. Riska pakāpju noteikšana.	2
Kopā kontaktstundas:		32

Patstāvīgā darba plāns

	Patstāvīgā darba tēma	Stundas
1.	Objekta civilās aizsardzības plāna fragmenta izveide	48

Literatūra

Pamatliteratūra un informācijas avoti

- 1 Kaļķis V., Roja Ž., Kaļķis H. *Riski darba vidē: raksturlielumi, iedarbība uz organismu, aizsardzība, preventīvie pasākumi: rokasgrāmata*. Latvijas universitāte. Rīga: Latvijas Universitāte, 2007. 68 lpp.
- 2 Kaļķis V., Roja Ž., Kaļķis H. *Arodveselība un riski darbā*. Rīga: Medicīnas apgāds, 2015. 538 lpp.
- 3 Kaļķis V. *Biznesa ergonomikas vadība. Monogrāfija*. Rīga: Gūtenbergs Druka, 2014. 155 lpp.
- 4 Kaļķis V. *Darba vides risku novērtēšanas metodes*. Rīga: Latvijas Izglītības fonds, 2008. 242 lpp.
- 5 Juris Kusiņš J., Kļava G. *Civilā aizsardzība./ Mācību līdzeklis*. SIA "Drukātava", 2011. 377 lpp.
- 6 Eiropas Darba drošības un veselības aizsardzības aģentūra. Irastorza X. European Agency for Safety and Health at Work (EU-OSHA). *Third European Survey of Enterprises on New and Emerging Risks*. ESENER
- 7 European Agency for Safety and Health at Work // <https://osha.europa.eu/lv/publications/healthy-workplaces-good-practice-awards-2018-2019/view>
- 8 Regulation No. 359 "Labour Protection Requirements in Workplaces" // http://www.lm.gov.lv/upload/legislation/leg_health_8.pdf
- 9 Regulation No. 950 „Procedures for Investigation and Registration of Accidents at Work” // <https://likumi.lv/ta/en/en/id/196653>
- 10 Regulation No. 660 “Procedures for the Performance of Internal Supervision of the Work Environment” // <https://likumi.lv/ta/en/id/164271-procedures-for-the-performance-of-internal-supervision-of-the-work-environment>
- 11 Regulation No. 749 “Regulations Regarding Training in Labour Protection Matters” // <https://likumi.lv/ta/en/id/214922-regulations-regarding-training-in-labour-protection-matters>
- 12 12. Fire Safety and Fire-fighting Law. Regulation No. 238 Fire Safety Regulations Civil Protection and Disaster Management Law // <https://likumi.lv/ta/en/id/68293-fire-safety-and-fire-fighting-law>

Ieteicamā literatūra un informācijas avoti

1. *Civilās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas likums.* // Latvijas Republikas likums. Pieņemts Latvijas Republikas Saeimā 05.05.2016.; stājies spēkā ar 01.10.2016. // Latvijas Vēstnesis, 100 (5672), 25.05.2016.
2. *Darba aizsardzības likums.* // Latvijas Republikas likums. Pieņemts Latvijas Republikas Saeimā 20.06.2001.; stājies spēkā ar 01.01.2002. // Latvijas Vēstnesis, 105 (2492), 06.07.2001.
3. *Ķīmisko vielu likums.* // Latvijas Republikas likums. Pieņemts Latvijas Republikas Saeimā 01.04.1998.; stājies spēkā 01.01.1999. // Latvijas Vēstnesis, 106 (1167), 21.04.1998.
4. *Latvijas Republikas Satversme* // Latvijas Republikas likums. Pieņemts Latvijas Satversmes Sapulces kopsēdē 15.02.1922.; stājies spēkā 07.11.1922. // Latvijas Vēstnesis, 43, 01.07.1993
5. *Mobilizācijas likums* // Latvijas Republikas likums. Pieņemts Latvijas Republikas Saeimā 30.05.2002.; stājies spēkā ar 01.01.2005. // Latvijas Vēstnesis, 91 (2666), 18.06.2002.
6. *Nacionālās drošības likums.* // Latvijas Republikas likums. Pieņemts Latvijas Republikas Saeimā 14.12.2000. ;stājies spēkā 12.01.2001. // Latvijas Vēstnesis, 473/476 (2384/2387), 29.12.2000
7. *Nacionālo bruņoto spēku likums.* // Latvijas Republikas likums. Pieņemts Latvijas Republikas Saeimā 04.11.1999.; stājies spēkā 08.12.1999. // Latvijas Vēstnesis, 388/389 (1848/1849), 24.11.1999.
8. *Par ārkārtējo situāciju un izņēmuma stāvokli.* // Latvijas Republikas likums. Pieņemts Latvijas Republikas Saeimā 07.03.2013.; stājies spēkā 10.04.2013. // Latvijas Vēstnesis, 61 (4867), 27.03.2013.
9. *Par pašvaldībām.* // Latvijas Republikas likums. Pieņemts Latvijas Republikas Saeimā 19.05.1994.; stājies spēkā 09.06.1994. // Latvijas Vēstnesis, 61 (192), 24.05.1994
10. *Par radiācijas drošību un kodoldrošību.* // Latvijas Republikas likums. Pieņemts Latvijas Republikas Saeimā 26.10.2000.; stājies spēkā 21.11.2000. // Latvijas Vēstnesis, 394/395 (2305/2306), 07.11.2000.
11. *Ugunsdrošības un ugunsdzēsības likums.* // Latvijas Republikas likums. Pieņemts Latvijas Republikas Saeimā 24.10.2002.; stājies spēkā 01.01.2008. // Latvijas Vēstnesis, 165 (2740), 13.11.2002.
12. *Valsts materiālo rezervju likums.* // Latvijas Republikas likums. Pieņemts Latvijas Republikas Saeimā 01.11.2018.; stājies spēkā 01.01.2019. // Latvijas Vēstnesis, 225, 14.11.2018.

Interneta resursi

1. <http://www.likumi.lv>
2. <https://www.vugd.gov.lv/>
3. <http://osha.lv/lv/>